

Fördjupnings- och inspirationsmaterial

De sista trollen

INNEHÅLL

1. ROLLISTA
2. VAD HANDLAR PJÄSEN OM?
3. KARAKTÄRSBESKRIVNINGAR
4. ÖVNINGAR
5. TIPS – MER OM TROLL OCH ANDRA VÄSEN

1. ROLLISTA – *DE SISTA TROLLEN*

Manus Dennis Magnusson

RegiDennis Sandin

Scenografi och kostym Nina Fransson

LjusSven-Erik Andersson

MusikMikael Svanevik

MaskAgneta von Gegerfelt

I rollerna:

BarnetVictor Morell

GråstenHåkan Paaske

MossMattias Linderöth

RävenLars-Göran Ragnarsson

BlomSandra Stojiljkovic

TrollmorLi Brådhe

StrömfrunCecilia Lindqvist

Den orangea människanJonas Svensson

Psykologen Håkan Paaske

2. VAD HANDLAR PJÄSEN OM?

Trollet Gråsten och hans vänner är de sista som finns kvar av alla skogens väsen. Alla människor har lämnat landsbygden och flyttat in till stan. Gråsten och vännerna Moss, Räven, Blom och Trollmor beger sig in till staden för att få vara nära människorna, för de kan inte leka och leva utan dem. Kruxet är att de inte får bli sedda. Därför tar de sig nedför mörka trappor och utmed långa gångar ner i underjorden.

En dag tar Trollmor ett människobarn. De har så vackra barn, människorna. Gråsten som levt i tusen år och sett allt, låter henne behålla barnet. Barnet växer upp med Trollmor och alla de andra i underjorden ovetande om världen däruppe. Men snart får barnet höra talas om jättehöga hus, cyklar, parker och om barn som klättrar upp och åker ner för saker...

3. KARAKTÄRBESKRIVNINGAR

Gråsten är ett gammalt stentroll. Eller gammal räcker inte. Han är äldre än tiden själv. Och när man nått den höga ålder, då vet man så mycket om livet på jorden att man kan förutspå vad som sker. Och så är man trött också. Man tar gärna en tupplur på si så där fyra, fem år.

Moss är en tomte och det hör man ju på namnet vad han tänker på. Just det - sin tomt! Han vill inte ha med folk att göra, eller väsen eller djur. Eller någon egentligen. Han vill bara ha ordning på sin boplats. Slarvar du till det då ger han dig en örfil - och tro mig, det vill du inte ha.

Blom är död. Ja, fast hon lever också. Hon var en fattig flicka med ett rikt inre. Hon vill skriva dikter och som straff för det så fick hon det hårdaste jobbet på gården. Men hon fick sin hämnd. Och sitt lystmäte. Nu kan hon skriva sina dikter i evighet.

Räven har spring i benen. Och i huvudet och magen också. Han kan leka i timmar. Och han älskar att bli jagad av människor - särskilt de med gevär i handen. För som Räven själv säger: ”Vad gör man inte för att träffa folk?”

Trollmor är ett riktigt tjurigt, envist och turligt skogstroll. Ni vet den där typen som blir rik och förmögen utan att den själv förstår det. På fritiden sitter hon och sorterar sin stenar och rötter. Om hon inte smyger in i ditt hem och gömmer dina nycklar. Passa dig!

Barnet är en liten smart unge som fattar mer än de vuxna anar. Det är en rackare på tafatt och gåtor, älskar att gömma sig, busa och läsa serietidningar och kaka söta saker. Låter det bekant? Tänkte det...

4. ÖVNINGAR

Minnesrunda

Sitt tillsammans i ring och skicka runt ett föremål. Du som håller i föremålet får berätta om ett minne från teaterbesöket och föreställningen.

Samtala om pjäsen

Prata tillsammans om föreställningen. Utgå gärna från nedanstående frågor som kan vara en hjälp i beskrivandet, tolkandet och reflekterandet utifrån *De sista trollen*.

Beskriva

- Vilka karaktärer fanns med i berättelsen?
- Hur såg de olika karaktärerna ut?
- Beskriv deras egenskaper – hur var de olika karaktärerna?
- Hur såg scenbilden ut? Beskriv ljus, ljud och effekter.
- På vilka olika sätt gjorde karaktärerna entré och sorti, kom in och ut, på scenen?

- Beskriv händelseförloppet i pjäsen.

Tolka

- Vad tycker du att pjäsen handlar om?
- Har pjäsen något budskap? Vilket, i så fall?
- När tycker du att pjäsen börjar och slutar?
- Varför tror du att karaktärerna lämnade landsbygden?
- Vad var de olika karaktärerna rädda för?
- Hur visade karaktärerna mod?
- Vilka av karaktärerna förändrades under pjäsens gång, och på vilket sätt?
- Varför befann de sig i underjorden?
- Varför tog Trollmor Barnet?
- Vad längtar varelsena efter?

Reflektera

- Varför tror människor på naturväsen?
- I pjäsen har alla människor flyttat från landsbygden in till staden. Vilka fördelar finns det med att bo på landsbygden och i staden?
- I pjäsen finns en rävmänniska. Om du var ett djur vilket skulle du då vilja vara och varför?
- Barnet lurar Rävnen i en lek och Rävnen lurar Moss att någon är på väg ner till dem i underjorden. Att luras, är det samma sak som att fuska? Finns det situationer då det är okej att luras, och i så fall när?
- I slutet av pjäsen återvänder Barnet till underjorden tillsammans med en vuxen. Varför, tror du?
- I teaterpjäser, böcker och filmer berättas det ofta om parallellvärldar, fantasivärldar och låtsasvärldar. Varför kan det vara spännande och viktigt att skapa sådana berättelser?
- Gråsten berättar om hur olika väsen skapar magi i människors liv. Har du sett eller upptäckt något som du inte kan förklara, något magiskt?

Skapa ett väsen

Gå ut i staden och spana efter tänkbara platser där Trollmor, Gråsten och de andra kan tänkas hålla till. Ta med en sten, kastanj eller annat naturmaterial in och skapa troll och andra väsen. Presentera era väsen för varandra och skapa en berättelse, en trollteater att visa upp eller filma.

Skrivövning

Skapa en dikt eller berättelse som handlar om något underligt, något vi kan ana, men inte riktigt se. Det kan exempelvis handla om de olika väsen som Barnet möter, ellerom...

... att leva i underjorden.

... landsbygden och staden.

... att längta någonstans.

... olika känslor.

... att koka gröt.

... att bada.

... hemligheter.

Berättelse

De sista trollen är en nyskriven pjäs av dramatikern Dennis Magnusson. Använd din fantasi för att komma på en egen berättelse som handlar om troll och andra väsen, eller varför inte en fortsättning på *De sista trollen*!

Rörelseövningar

Statyövning: I grupper om ungefär fem personer kan ni bygga statyer med era kroppar utifrån minnen ur pjäsen. Låt de andra gissa vad det är!

Väsensgång: Hur rör sig de olika karaktärerna i pjäsen – det uråldriga trollet, den snabba räven, den ängsliga tomten? Rör er runt i rummet, gärna till musik.

Röreslepjätt: Använd din fantasi för att hitta på olika sätt att röra dig på. Inspireras gärna från ovanstående övning. En person jagar de andra, och alla ska röra sig på det sätt som jagaren gör. Om hen hoppar på ett ben ska alla göra det. När någon blir tagen hittar den på ett nytt sätt att röra sig på, som alla härmar.

Pomperipossa: Alla barn rör sig fritt i rummet. Ett barn är Pomperipossa och dunkar sin käpp i golvet. Då förvandlas alla barn till stenar och ett av dem täcks över av en mantel. När Pomperipossa har läst en magisk ramsa över mantelbarnet vaknar alla andra upp och gissar vem det är som är gömd.

Väsengömme: De olika karaktärerna i *De sista trollen* måste gömma sig i underjorden eftersom de inte får bli sedda av människorna. Lek väsengömme där en person gömmer sig och alla ska leta efter den. När du hittar den som gömt sig så gömmer du dig också där. När

nästa person hittar er gömmer sig hen också där. Till sist är det bara en kvar som hittar er alla och den personen kan få börja gömma sig om leken leks igen.

Underjorden: Stolar placeras i en ring och pedagogen viskar olika karaktärer ur pjäsen i barnens öron. En person ställer sig i mitten och ropar ”Alla rävar/strömfruar/barn byter plats”. Då gäller det för personen i mitten att försöka hitta en sittplats. Den som blir utan stol får ropa vilka som ska byta plats. Om man ropar ”underjorden” ska alla byta plats.

1-2-3-Väsen! Alla barn, förutom en som ska vara räknare, står vid ena änden av rummet/ängen. Räknaren har ryggen mot dem och räknar högt och långsamt ”1-2-3-väsen!”. Under tiden förflyttar de andra sig närmare, men när räknaren säger ”väsen!” vänder sig hen om alla måste frysa som en staty i form av ett väsen. Om räknaren ser några som rör sig får de personerna gå tillbaka till andra änden av rummet. När ett barn lyckas ta sig fram till räknaren börjar leken om och hen får då vara räknare.

Fantasi- och improvisationsövning: *Vad kan det vara?* Barnet i pjäsen leker med en pinne, men enligt Trollmor är det ingen lekpinne utan en tåkliare som med Barnets fantasi senare blir ett svärd. Välj ett föremål, till exempel en linjal, klädhängare eller sko. Använd det till något helt annat än vad det egentligen är tänkt till och låt kamraterna gissa vad det ska föreställa.

Trollorkester: I grupper om ungefär fem personer kan ni skapa en orkester med troll- och väsenljud. Börja med att komma på ett eget, gärna rytmiskt ljud eller läte som upprepas. Dessa ljud kan sättas ihop med hjälp av en dirigent. Utse en som är dirigent och den person som dirigenten pekar på gör sitt ljud. Genom att gestikulera kan dirigenten styra de olika troll- och väsenljuden hörs, och exempelvis höja och sänka volymen. Turas om att vara dirigent.

Ljudplats: dela in rummet i fyra olika fält som utgör olika miljöer hämtade ur pjäsen, exempelvis naturen, staden, underjorden och vattnet. I grupper om ungefär sex barn kan de samtidigt röra sig fritt mellan de olika fälten och skapa ljud som de förknippar med de miljöerna. Övriga barn kan sitta som publik, blunda om de vill, och fantisera kring de ljud de hör.

Arbeta vidare med väsen: Inte bara troll står på scenen i *De sista trollen*, utan även varelser som tomten, gästen strömfrun och skrymtet samt människor. Fördjupa er i olika väsen som sägs finnas i världen. Vad kommer de gamla sägnerna om väsen ifrån? Vad är det typiska med dem? Läs, skriv, rita, berätta och dramatisera!

5. TIPS: MER OM TROLL, VÄSEN OCH ANDRA VÄRLDAR

Ta gärna del av andra berättelser om troll och övernaturliga väsen. Förslag på sådana berättelser eller gömda världar:

Bland tomtar och troll – en sedan 1907 årligen utgiven antologi

Bortbytingen av Selma Lagerlöf

Dunderklumpen av Beppe Wolgers

Böckerna om *Harry Potter* av Joanne K Rowling

John Bauers sagovärld – ett urval av Elsa Olenius

Böckerna om *Narnia* av C. S. Lewis

Berättelserna om *Plupp* av Inga Borg

Ronja Rövardotter av Astrid Lindgren

Sagor om Troll och trollungar av Gunilla Borén

Trollkistan av Ebbe Schön och Bengt Arne Runnerström

Andra tips:

Besök *Trollskogen* och *Sagostigen* i Torup! För mer information se Malmö Stads hemsida:

<http://www.malmo.se/4.4d147ba1286e5bcbb4800015516.html>.

Trolltider – bland tomtar, troll och häxor, Sveriges Televisions julkalender från 1979, finns på

<http://www.oppetarkiv.se/sok/?q=trolltider>.

Filmen *Trolltyg i tomteskogen* i regi av Jack Zander.

Hemsidan www.ungafakta.se med information om naturväsen från olika delar av världen.